

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „РАН БОСИЛЕК“ – ГАБРОВО

ПЛАН ЗА НАСЪРЧАВАНЕ НА ЧЕТЕНЕТО ЗА УЧЕБНАТА 2025 / 2026 ГОДИНА

I. ЦЕЛИ

1. Повишаване на интереса към четенето и изграждане на читателска култура.
2. Развитие на четивна грамотност и умения за осмисляне на текст.
3. Насърчаване на ученическото творчество, въображение и любознателност.
4. Създаване на устойчиви навици за самостоятелно четене.
5. Включване на родители и общност в инициативи, свързани с книгата.

II. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

1. Учениците четат редовно и с разбиране.
2. Повече ученици участват в инициативи и конкурси.
3. Формира се училищна общност от активни читатели.
4. Повишава се грамотността и културата на изразяване.

III. ОТГОВОРНИ ЛИЦА

1. За начален етап: начални учители – класни ръководители
2. За прогимназиален етап: учители по български език и литература (БЕЛ)
3. Координатор: педагогически съветник / училищен библиотекар
4. Контрол и анализ: директор – Нина Митева

IV. ЗАЩО Е ВАЖНО ДА СЕ НАСЪРЧАВА ЧЕТЕНЕТО

1. Четенето развива мисленето и въображението

Книгите отварят пред учениците нови светове, развиват способността им да мислят логически и творчески, да правят връзки и да изграждат собствени мнения.

Четенето стимулира въображението, което е основа за креативност и самостоятелно учене.

2. Подобрява езиковата и комуникативната култура

Редовното четене обогатява речниковия запас, подобрява правописа, граматиката и изразителната реч.

Учениците, които четат, пишат по-добре, изразяват се уверено и общуват по-успешно.

3. Развива емоционалната интелигентност

Чрез героите и ситуациите в книгите децата се учат да разбират чувствата на другите, да съчувстват и да разпознават своите собствени емоции.

Четенето формира емпатия, толерантност и морални ценности.

4. Подкрепя учебния процес

Четивната грамотност е в основата на успеха във всички предмети.

Дете, което разбира прочетеното, се справя по-добре не само по литература, но и по математика, история, природни науки и чужди езици.

5. Формира навици за самостоятелно учене и концентрация

Редовното четене тренира вниманието и способността за съсредоточаване.

То изгражда търпение, постоянство и самодисциплина — качества, необходими през целия живот.

6. Изгражда култура и духовни ценности

Книгата е източник на знание, вдъхновение и морални уроци.

Чрез литературата учениците се докосват до българската и световната култура, традиции и история, развивайки чувство за принадлежност и национална идентичност.

7. Намалява влиянието на дигиталните разсейвания

В ерата на екрани и кратки видеа четенето помага на децата да забавят ритъма, да се концентрират и да се насладят на дълбочината на една история.

То е противовес на бързата, повърхностна информация.

8. Четенето създава общност

Когато ученици, учители и родители споделят книги и идеи, се създава връзка и доверие.

Четенето става повод за разговор, сътрудничество и взаимно вдъхновение.

Насърчаването на четенето не е просто училищна инициатива — то е **инвестиция в бъдещето**.

Децата, които четат, израстват като мислещи, чувствителни и уверени личности, способни да променят света около себе си.

V. ЧЕТЕНЕ С РАЗБИРАНЕ

1. Същност

Четенето с разбиране е умението **не просто да се разпознават и произнасят думи, а да се осмисля, интерпретира и използва информацията от текста**.

То е сложен процес, който включва:

- разчитане на текста (декодиране),
- разбиране на съдържанието,
- правене на изводи и връзки,
- критическо мислене и прилагане на прочетеното в нови ситуации.

2. Значение за обучението

Четенето с разбиране е **в основата на успешното учене** по всички предмети.

Дете, което умее да разбира прочетеното, може:

- да усвоява нова информация самостоятелно;
- да анализира и сравнява факти;
- да решава проблеми;
- да изгражда собствени аргументи и позиции.

Без това умение, усвояването на знания се превръща в механично запаметяване, без дълготраен резултат.

3. Основни компоненти

- **Разбиране на буквалното значение** – кой, какво, кога, къде.
- **Разбиране между редовете** – изводи, скрити значения, емоции.
- **Интерпретация и оценка** – преценка на идеите, аргументация, връзка с личен опит.
- **Критическо мислене** – способност да се различават факти от мнения, истина от внушение.

4. Подходи и методи за развиване на четене с разбиране

№	Метод / Подход	Примерни дейности
1	Въпроси преди, по време и след четене	Учениците предвиждат, проверяват и обобщават.
2	Четене с паузи	Учителят спира и обсъжда ключови моменти.
3	Водене на читателски дневник	Учениците записват впечатления, герои, мисли, нови думи.
4	Работа по двойки и групи	Обсъждане, споделяне и представяне на разбиране.
5	Визуализация на текста	Изготвяне на мисловни карти, рисунки, диаграми.
6	Драматизация и ролеви игри	Влизане в ролята на герои от текста.
7	Свързване с реалния живот	Обсъждане как идеите от текста се проявяват в ежедневието.

5. Ролята на учителя

Учителят е **модел на четящ човек**.

Той не просто възлага четене, а учи **как се мисли върху текста** — как се задават въпроси, как се търси смисъл, как се правят изводи.

Важно е четенето да бъде представено като **вълнуващо преживяване**, не като задължение.

6. Ролята на учениците

Учениците трябва да бъдат **активни читатели**, не пасивни слушатели.

Те трябва:

- да се научат да питат и търсят смисъл;
- да споделят прочетеното;
- да свързват текста със своя опит;
- да се радват на откривателството, което носи четенето.

7. Връзка с родителите

Родителите също имат важна роля.

Ежедневното семейно четене, разговорите за книги, посещенията в библиотека и примерът на четящ родител са **най-силният стимул** детето да обикне книгите.

Четенето с разбиране не е еднократен акт, а **умение за целия живот**.

То превръща ученика в самостоятелен, мислещ и уверен човек, способен да се учи, да се развива и да участва активно в обществото.

Затова насърчаването на четенето и развитието на разбирането трябва да бъдат **основен приоритет във всяко училище**.

VI. МОТИВИРАНЕ ЗА ЧЕТЕНЕ

1. Значение на мотивацията

Мотивацията за четене е ключът към изграждането на **навик за самостоятелно и осмислено четене**.

Тя превръща четенето от задължение в удоволствие, от задача в приключение.

Когато децата са вътрешно мотивирани, те четат не защото трябва, а защото искат – защото четенето им носи радост, вдъхновение и знания.

2. Какво означава „мотивиран читател“

Мотивираният читател:

- избира сам какво да чете;
- чете редовно и с интерес;
- споделя прочетеното с други;
- открива личен смисъл и преживяване в книгите.

Това е ученик, който **вижда себе си в света на текста и използва книгата като път към открития**.

3. Подходи за мотивиране на учениците да четат

1. Личен пример

Учителят и родителите трябва да бъдат **модел на четящи хора**.

Когато учениците виждат, че възрастните четат и говорят с ентузиазъм за книги, те естествено подражават.

2. Право на избор

Дайте възможност на децата **сами да избират какво да четат** – приказки, енциклопедии, комикси, списания, фентъзи.

Свободата на избор създава вътрешна мотивация и чувство за контрол.

3. Създаване на емоционална връзка

Книгите трябва да предизвикват **емоции и преживявания**.

Обсъждания, драматизации, писане на писма до герои, рисуване на сцени – всичко това прави текста „жив“ и близък.

4. Социален елемент

Четенето не трябва да бъде самотно занимание.

Клубове по четене, съвместни проекти, четене по двойки или групи, събития като „Чета на приятел“ правят процеса споделен и забавен.

5. Създаване на позитивна среда

Красив кът за четене, училищна библиотека, книжна изложба, табло с препоръки – всичко това показва, че книгите са ценени и обичани.

6. Връзка с личния опит на учениците

Учителят трябва да свързва книгите с реалния живот – „Какво бих направил аз, ако бях на мястото на героя?“

Така четенето се превръща в **разговор за ценности и житейски избори**.

7. Признание и поощрение

Публичното признание – грамоти, изложби, публикации, „читател на месеца“ – мотивира учениците, като им показва, че трудът и интересът им имат значение.

8. Интегриране на технологии

Дигиталните инструменти (електронни книги, онлайн читателски дневници, QR кодове с препоръки) могат да направят четенето **модерно и привлекателно** за днешните ученици.

4. Ролята на учителя

Учителят не просто учи децата да четат — той ги **вдъхновява да обичат четенето**.

Това става чрез личен ентузиазъм, подкрепа, разбиране и търпение.

Учителят трябва да вижда **всяко дете като бъдещ читател**, независимо от текущите му умения.

5. Ролята на семейството

Родителите са първите „читателски модели“.

Съвместното четене у дома, разговорите за книги, посещенията в библиотеката и подаръците на книги вместо вещи – това изгражда **домашна култура на четене**.

Мотивирането за четене не е еднократна дейност, а **постоянен процес**.

То изисква внимание, креативност и любов.

Когато успеем да запалим искрата на интереса, четенето се превръща в навик, а навикът – в личностна ценност.

Така децата от ОУ „Ран Босилек“ израстват като **самостоятелни, мислещи и вдъхновени личности**, които вярват, че **всяка книга може да промени света**.

VII. ДЕЙНОСТИ И ИНИЦИАТИВИ

№	Дейност / Инициатива	Етап	Срок	Отговорници	Цел / Очаквани резултати
1	Анкета „Моите любими книги“	Начален и прогимназиален	Септември	Класни ръководители	Изследване на читателските интереси

2	Обособяване на училищен „Кът за четене“ и библиотечна зона	Всички	Септември	Учители, библиотекар	Приятна среда за четене
3	Кампания „Месец на четенето“	Всички	Октомври	Учители по БЕЛ, начален етап	Активно четене и споделяне на книги
4	„Прочети и препоръчай“ – представяне на рецензии	Прогимназиален	През годината	Учители по БЕЛ	Стимулиране на критическо мислене
5	Седмица на детската книга	Начален	Ноември	Класни ръководители	Запознаване с детски автори
6	Ден на приказката	Начален	Декември / март	Начални учители	Създаване на емоционална връзка с книгата
7	„Коледно четене край елхата“	Всички	Декември	Учители	Празнична атмосфера и споделяне
8	„Чета на по-малките“	Двата етапа	Ноември и април	Учители по БЕЛ, класни ръководители	Връзка между етапите
9	Проект „Моята любима книга оживява“	Начален	Февруари	Учители	Творческо интерпретиране на текст
10	Конкурс „Най-добър млад четец“	Начален и прогимназиален	Март	Учители по БЕЛ, начални учители	Изразително четене
11	Конкурс „Моето послание към любим герой“	Прогимназиален	Март	Учители по БЕЛ	Развитие на писмена култура
12	Клуб „Четящите босилекчета“	Прогимназиален	През годината	Учители по БЕЛ	Създаване на читателска общност
13	„Четем	Начален	През	Класни	Включване на

	заедно с мама и татко“		годината	ръководители	родителите
14	„Книга пътува“	Начален	През годината	Учители	Популяризиране на четенето
15	„24 часа с книга“	Прогимназиален	Април	Учители по БЕЛ	Създаване на четивен навик
16	Участие в национални инициативи	Всички	По график	Учители	Връзка с външни проекти
17	Ден на поезията	Всички	Март	Учители	Изразителност и артистичност
18	„Книга, която ме промени“	Прогимназиален	Май	Учители по БЕЛ	Критическо мислене
19	Табло „Активни читатели на месеца“	Всички	През годината	Учители	Мотивация чрез признание
20	Празник на книгата и награждаване	Всички	Май	Директор, учители	Признание за активност
21	Публикуване на постижения	Всички	Май / юни	Директор, учители	Популяризиране на дейностите
22	Анализ и отчет на дейностите	Всички	Юни	Координатор, директор	Обобщаване на резултатите

VIII. ОБРАЗОВАНИЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ И ЧЕТЕНЕ

1. Същност на образованието през целия живот

Образованието през целия живот е **непрекъснат процес на учене, развитие и самоусъвършенстване**, който продължава отвъд училището и формалното образование.

В съвременния свят, който се променя динамично, **четенето е основата на това учене** – то е средство за придобиване на нови знания, за адаптация и за личностен растеж.

2. Връзката между четенето и ученето през целия живот

Четенето не е само умение, усвоено в началния етап на образованието — то е **жизнена компетентност**, която:

- поддържа интелектуалната активност;
- развива аналитичното мислене;
- дава достъп до нови идеи и светове;

- подпомага професионалното и личностното развитие.

Човек, който чете редовно, **се учи цял живот**, защото умее да търси, разбира, интерпретира и прилага информацията.

3. Четенето като основа на ключовите компетентности

В Европейската референтна рамка за ключови компетентности четенето и езиковата грамотност са в основата на:

- **комуникативна компетентност** – способност за разбиране и изразяване на идеи;
- **дигитална компетентност** – осмислено използване на информация;
- **учене как се учи** – прилагане на стратегии за разбиране и запаметяване;
- **социални и граждански компетентности** – критично мислене, разбиране на културни и обществени текстове.

4. Училището като средище на четяща култура

Училището е първото място, където детето среща света на книгите.

Чрез целенасочени инициативи и проекти, ОУ „Ран Босилек“ изгражда у своите ученици уменията:

- да четат с разбиране;
- да се интересуват от нови знания;
- да откриват удоволствие в четенето.

Така училището поставя основите на **учене, което продължава цял живот**.

5. Ролята на учителя

Учителят е посредник между текста и личността на ученика.

Когато той показва, че четенето е средство за развитие, не просто задължение, учениците осъзнават, че знанието е безкрайно и достъпно.

Учителят трябва да създаде у децата нагласа, че **всяка книга е стъпка към ново знание и нова възможност**.

6. Ролята на родителите и общността

Образованието през целия живот започва в семейството и се подкрепя от средата.

Когато родителите и общността участват в инициативи за четене – дарителски кампании, съвместни четения, клубове по интереси – те показват, че **ученето е ценност и начин на живот**.

7. Четенето в дигиталната епоха

Днешните ученици живеят в свят, наситен с информация.

Затова е важно да развием у тях **умения за критическо четене** – способност да оценяват източници, да разграничават факти от мнения, да мислят аналитично.

Така четенето се превръща в **филтър за истината** и инструмент за осъзнато учене.

Четенето е **основата на образованието през целия живот**.

То дава възможност на всеки човек да расте, да се адаптира и да се развива, независимо от възрастта.

В ОУ „Ран Босилек“ четенето не е само учебна дейност – то е **мисия, култура и**

вдъхновение, което подготвя учениците за един свят, в който ученето никога не свършва.

IX. НАГРАЖДАВАНЕ И МОТИВАЦИЯ

- Грамоти „Активен читател“
- Книги, ваучери или учебни помагала
- Публично обявяване на наградените
- Изложба на творби и рецензии от учениците

X.ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Планът цели да развие у децата любов към четенето чрез интересни, достъпни и разнообразни форми на работа. Чрез съчетаване на традиционни и иновативни подходи, ОУ „Ран Босилек“ изгражда общност от вдъхновени, мислещи и четящи ученици.

Директор на ОУ “Ран Босилек” :
/Нина Митева/